

Projectplan

beheerplan Natura 2000

Waddengebied

Eindconcept 30 maart 2007

Inhoudsopgave

1	Introductie	3
1.1	Doel projectplan	3
1.2	(Initiërend) bevoegd gezag beheerplan Natura 2000	3
1.3	Aantal en omvang beheerplan(nen)	4
1.4	Startnotitie RCW	4
2	Projectopdracht en –resultaat	4
3	Verdere uitwerking projectopdracht	5
3.1	Functie van het beheerplan	5
3.2	Doelgroepen	5
3.3	Gebiedsbeschrijvingen	5
3.4	Uitwerking instandhoudingsdoelen	5
3.5	Bestaand gebruik	6
	3.5.1 Inventariseren	6
	3.5.2 Toetsen	6
3.6	Relatie met andere regelgeving, beleid en ontwikkelingen	6
3.7	Maatregelen	8
3.8	Monitoring	8
3.9	Afstemming onderdelen en tussen deelgebieden	8
4	Organisatie	8
4.1	Inleiding	8
4.2	Opdrachtgever en sturing	9
	4.2.1 Opdrachtgever	9
	4.2.2 Sturing	9
4.3	Opdrachtnemer / projectgroep	10
4.4	Visie op gebiedsproces en communicatie	10
4.5	Aanpak	11
5	Planningoverzicht	15
6	Financiën	16
7	Risico's in het proces	16
Bijlage 1:	Vogelrichtlijngebieden	
Bijlage 2:	Habitatrichtlijngebieden	
Bijlage 3:	Voorlopige (nog aan te vullen) lijst actoren	
Bijlage 4:	Bestaande overlegorganen	

1. Introductie

Dit projectplan is opgesteld door een tijdelijk kernteam met de bevoegde instanties voor het opstellen van beheerplannen Natura 2000 in het waddengebied, te weten LNV, RWS, Defensie en de drie provincies, alsmede een vertegenwoordiger van het secretariaat RCW. Onder “waddengebied” wordt hier verstaan de Waddenzee, duingebieden eilanden en de Noordzeekustzone. Het projectplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de bevoegde instanties en ter informatie en instemming aan het Regionaal College Waddengebied (RCW). Het projectplan is de basis voor het instellen van een ambtelijke projectgroep, die als taak heeft het zorgen voor het realiseren van een beheerplan Natura 2000 waddengebied.

Leeswijzer:

Na een introductie (H. 1) wordt in dit projectplan beschreven: de projectopdracht en het projectresultaat (H. 2), de verdere uitwerking van de projectopdracht (H. 3), de organisatie (H. 4), planningoverzicht (H. 5), financiën (H. 6) en risico's in het proces (H. 7).

1.1 Doel projectplan

Naar verwachting zal de minister van LNV in mei 2007 ontwerp-aanwijzingsbesluiten Natura 2000 publiceren voor de Natura 2000 gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone en de duingebieden Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog in één actie. De Eems-Dollard wordt als Vogelrichtlijngebied meegenomen met de Waddenzee, de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt eind 2008/begin 2009 aangevuld. Drie jaar na het definitief worden van het aanwijzingsbesluit moet het beheerplan van een Natura 2000 gebied (met een planperiode van zes jaar) gereed zijn.

Centraal in de aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelen. Het beheerplan werkt deze in omvang, tijd en ruimte uit in samenhang met het bestaand gebruik. In de regio wordt in overleg met betrokken beheerders en gebruikers bepaald op welke locaties, met welke middelen, in welke omvang en in welk tempo de doelen worden gerealiseerd. Het beheerplan beschrijft de resultaten die bereikt moeten worden om het behoud of herstel van de habitattypen en soorten mogelijk te maken. Het plan geeft een overzicht van de instandhoudingsmaatregelen en voorwaarden waaronder bestaande gebruik mogelijk is. Ook is het beheerplan een belangrijk hulpmiddel voor het toepassen van het afwegingskader voor de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Ondanks dat er nog geen ontwerp-aanwijzingsbesluiten (maar wel concept-doelen) zijn, is het gezien de complexiteit van het waddengebied raadzaam om tijdig (april 2007) van start te gaan met de voorbereidingen voor het beheerplan en het regionale proces in gang te zetten. Daarbij bestaat het risico dat in eerste instantie wordt gewerkt met concept-doelen die later aangepast gaan worden.

Doel van dit projectplan is het bieden van een globaal plan van aanpak voor de beheerplannen Natura 2000 in het waddengebied, dat kan rekenen op een breed draagvlak.

1.2 (Initiërend) bevoegd gezag beheerplan Natura 2000

Welke instantie **bevoegd gezag** is voor vaststellen van een beheerplan wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet (NB-wet) 1998 en is afhankelijk van de beheersituatie. De instanties voor rijksgronden zijn V&W, LNV en Defensie en voor particuliere terreinen de provincies (NH, FR, GR). In gebieden met meer bevoegde instanties als bevoegd gezag is één instantie aangewezen als **initiërend bevoegd gezag of voortouwnemer**, dat het voortouw neemt om het proces voor opstellen en vaststellen van het beheerplan te coördineren.

Onderstaande tabel geeft een overzicht (bron: Handreiking Beheerplannen Natura 2000-gebieden van LNV).

Natura 2000-gebied	Initiërend bevoegd gezag (voortouwnemer)	Overige instanties met deels bevoegd gezag
Waddenzee	V&W	LNV, Def, NH, FR, GR
Noordzeekustzone	V&W	provincie(s)
Texel	LNV	Def, NH
Vlieland	LNV	Def, FR
Terschelling	LNV	V&W, FR
Ameland	LNV	V&W, FR
Schiermonnikoog	FR	LNV

Bijlagen 1 en 2 geven het kaartbeeld van de zeven Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebieden in het waddengebied. Een kaart met beheerders is niet bijgevoegd, omdat bestaande kaarten niet actueel en onvolledig zijn. Het verkrijgen van een helder kaartbeeld van eigendom en beheer is een van de eerste aandachtspunten.

1.3 Aantal en omvang beheerplan(nen)

In een discussie-bijeenkomst met bevoegde instanties op 3 oktober 2006 kwam de breed gedragen wens naar voren om te streven naar **één gecombineerd beheerplan Natura 2000 voor de zeven Natura 2000-gebieden** (Waddenzee, Noordzeekustzone en duinen eilanden), met integratie van (of maximale afstemming met) de beheerplannen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Argumenten voor één beheerplan zijn:

- a. De ecologische relatie tussen de zeven Natura 2000 gebieden. De habitattypen kwelders en duinen komen bijvoorbeeld in vrijwel alle Natura 2000 gebieden voor. Dit geldt ook voor veel soorten broedvogels. Maatregelen dienen in samenhang tussen de gebieden te worden bekeken.
- b. Procesmatig is het goed om gelijktijdig naar belanghebbenden en burgers te communiceren over het totale gebied. Dit geldt bijvoorbeeld voor de eilanden, die ieder te maken hebben met drie Natura 2000 gebieden (Waddenzee, Noordzeekustzone en eilanden). Combinatie in één plan versterkt een goede ecologische en procesmatige afstemming en een efficiënte samenwerking binnen en tussen de verschillende Natura 2000 gebieden, doordat het totstandkomingsproces in de tijd synchroon loopt.

Aandachtspunten bij het streven naar één gecombineerd beheerplan zijn:

- Een **herkenbare indeling per Natura 2000 gebied** is nodig, ondermeer omdat de duingebieden eilanden en de Noordzeekustzone buiten het plangebied van de PKB-Waddenzee liggen en geen onderdeel worden van het Beheer- en Ontwikkelplan (B&O-plan) Waddenzee.
- In het beheerplanproces dient voldoende ruimte te zijn voor **maatwerk per gebied** (bijv. op de eilanden).
- Wat betreft de **integratie** van het beheerplan Natura 2000 met het stroomgebiedbeheersplan **KRW** is relevant dat RWS thans onderzoekt op welke wijze integratie mogelijk is.
- In de KRW-systematiek zijn Waddenzee en Eems-Dollard gescheiden in twee stroomgebieden en twee plannen. Voor de Eems-Dollard bestaat de intentie voor een gezamenlijk Nederlands-Duits "Managementplan" voor het gebied op te stellen, waarin o.a. KRW en Natura 2000 worden geïntegreerd. Ook is hierbij van belang dat nog gewerkt wordt aan de (gezamenlijke) Nederlandse-Duitse aanmelding van het betwist gebied van de Eems-Dollard als habitatrictlijngebied bij de Europese Commissie. Het voorafgaande leidt tot de conclusie dat een **splitsing van de Waddenzee en de Eems-Dollard** in aparte beheerplannen gewenst is.

1.4 Startnotitie RCW

Voorgaande is op 29 november 2006 voorgelegd aan het RCW. Op grond van een startnotitie van bevoegde instanties stemt het RCW in met het volgende:

1. **De intentie dat één beheerplan Natura 2000 waddengebied (geïntegreerd/afgestemd met KRW) wordt opgesteld voor de Waddenzee, de Noordzeekustzone en de vijf duingebieden waddeneilanden, met een herkenbare indeling per gebied. De herkenbare indeling (mede op verzoek van de eilandgemeenten) is nodig omdat vertraging van één gebiedsonderdeel niet de voortgang van het hele plan mag vertragen. Indeling per gebied maakt het mogelijk zonodig een gebiedsdeel uit het totaalplan te halen.**
2. **De intentie de Eems-Dollard buiten het beheerplan Natura 2000 Waddenzee te houden, i.v.m. met het opstellen van een apart gezamenlijk Nederlands-Duits beheerplan.**
3. **Een (tijdelijk) kernteam stelt een projectplan op ter oprichting van een regionale projectgroep voor het realiseren van het beheerplan Natura 2000 waddengebied**

2. Projectopdracht en -resultaat

De projectopdracht van de instanties met (voortouwtrekkend) bevoegd gezag is het realiseren van een beheerplan Natura 2000 voor de zeven aangewezen gebieden in het waddengebied, dat kan rekenen op een zo breed mogelijk draagvlak en met in acht name van bovenstaande aandachtspunten. De projectopdracht wordt uitgevoerd door een gezamenlijke projectgroep.

Het projectresultaat is het samenhangende (door ieder bevoegd gezag separaat) vastgestelde beheerplan. Dit impliceert dat de projectgroep ook verantwoordelijk wordt voor het traject van ter visie legging en inspraak en de aanbidding aan de bevoegde instanties.

De belangrijkste mijlpalen (product gereed) met tijdsaspect zijn voorlopig (planning nader uitgewekt in H.5):

- Werkplan juli 2007
- Uitwerken doelen in omvang, ruimte en tijd december 2007
- Toets bestaand gebruik maart 2008
- Ontwerp instandhoudingsmaatregelen juni 2008
- Ontwerp plan gereed voor inspraakprocedure december 2008
- Definitief beheerplan december 2009

3. Verdere uitwerking projectopdracht

3.1 Functie van het beheerplan

Het beheerplan vormt in aanvulling op het aanwijzingsbesluit een handvat voor het afwegingskader voor de vergunningverlening in het kader van de NB-wet 1998. In het beheerplan wordt duidelijkheid geboden over welke activiteiten in en bij het Natura 2000-gebied in ieder geval schadelijk zijn en enkel in uitzonderingssituaties toegestaan na toetsing aan de wet, en over welke activiteiten op wettelijke gronden geen vergunning behoeven. Het beheerplan geeft dus duidelijkheid in activiteiten die al dan niet onder voorwaarden toegestaan zijn in het gebied en geen vergunning NB-wet behoeven en activiteiten die slechts toegestaan zijn indien deze getoetst zijn aan het wettelijk kader en een vergunning behoeven.

Het beheerplan vormt een handvat voor het bevoegd gezag, voor gebruikers en beheerders van het gebied en voor (toekomstige) initiatiefnemers. In het beheerplan worden uitgangspunten voor beheer en beheermaatregelen beschreven welke noodzakelijk zijn om de instandhoudingsdoelen zoals deze in het aanwijzingsbesluit opgenomen zijn, te realiseren. Het is de bedoeling dat beheerders en gebruikers deze maatregelen treffen.

3.2 Doelgroepen

De NB-wet schrijft voor:

(art. 19a lid 1): *Gedeputeerde staten stellen na overleg met eigenaar, gebruikers en andere belanghebbenden, voor het Natura 2000-gebied een beheerplan vast waarin met inachtneming van de instandhoudingsdoelstellingen wordt beschreven welke instandhoudings-maatregelen getroffen dienen te worden en op welke wijze.*

(art. 19b lid 1): *In afwijking van het bepaalde in artikel 19a wordt een beheerplan voor een Natura 2000-gebied, dat geheel of ten dele wordt beheerd door of onder verantwoordelijkheid valt van onze minister of een van onze andere ministers, voor het geheel onderscheidenlijk het betreffende gedeelte vastgesteld door onze minister of door onze andere minister in overeenstemming met onze minister, en voor zover nodig na overleg met betrokkenen eigenaren, gebruikers en andere belanghebbenden.*

Veel partijen dienen in het proces betrokken te worden. Tot de te betrekken partijen worden beheerders, vergunninghouders en belanghebbenden alsmede besturen van gemeenten en waterschappen gerekend. In bijlage 3 staat een voorlopige, nog aan te vullen, lijst met te betrekken partijen.

3.3 Gebiedsbeschrijvingen

In het beheerplan worden de voorkomende Natura 2000 gebieden beschreven. Het gaat om de Noordzeekustzone, Waddenzee, Texel, Duinen Vlieland, Duinen Ameland, Duinen Terschelling, Duinen Schiermonnikoog. Eventueel wordt waar dat zinvol is onderscheid gemaakt in deelgebieden. Van elk gebied wordt het landschapstype beschreven. Van elk van deze te onderscheiden gebieden wordt een beschrijving gemaakt van de daarin voorkomende habitattypen en plant- en diersoorten, alsmede van hun voorkomen. Hiervoor dienen als uitgangspunten de teksten die zijn opgenomen in de gebiedendocumenten en die in de reeds bestaande NB-wet aanwijzingen.

3.4 Uitwerking instandhoudingsdoelen

De instandhoudingsdoelen zoals geformuleerd in de aanwijzingsbesluiten worden in het beheerplan uitgewerkt naar omvang, ruimte en tijd. Van belang is de afstemming tussen de vele instandhoudingsdoelen binnen en tussen de gebieden. Dat betekent dat doelen, die sterk op elkaar lijken en vermoedelijk ook dezelfde beheermaatregelen vragen geclusterd worden en dat vastgesteld wordt waar mogelijke fricties tussen doelen zullen komen.

In het Natura2000 Doelendocument staan de doelen op landelijk niveau uitgewerkt. In de gebiedendocumenten, die in april 2007 in concept gereed zijn gekomen, zijn de instandhoudingsdoelen op gebiedsniveau bepaald. In de ontwerp-aanwijzingsbesluiten worden de doelen uit het gebiedendocument overgenomen. De profielendocumenten zijn achtergronddocumenten waarin informatie staat, die ten grondslag heeft gelegen aan de bepaling van de doelen. Van de beheerders wordt verwacht dat zij hun kennis en ervaring zullen inbrengen voor de uitwerking van de instandhoudingsdoelen.

3.5 Bestaand gebruik

In het beheerplan wordt het bestaand gebruik, inclusief de externe werking, beschreven en beoordeeld op schadelijkheid of profijtelijkheid voor de instandhoudingsdoelen. Bij de verdere uitwerking van de instandhoudingsdoelen en het vaststellen daarvan dient rekening gehouden te worden met dit gebruik. Als de kans bestaat dat het gebruik leidt tot (significant) negatieve effecten, zal de toetsing hiervan plaats moeten vinden in het beheerplan of via vergunningverlening. Er zal in dat geval voor het gebruik een passende beoordeling opgesteld moeten worden. Het is echter ook mogelijk dat de negatieve gevolgen van het gebruik middels mitigerende maatregelen beperkt kunnen worden.

De minister heeft in zijn brief van 1 september 2006 aan de Tweede Kamer (kenmerk TRCJZ/2006/2808) aangegeven dat bestaand gebruik activiteiten zijn die op het moment van aanwijzing bestonden en sedertdien onafgebroken hebben plaatsgevonden. Deze activiteiten kunnen vergunningplichtig zijn ingevolge artikel 19d. Daar het onmogelijk is om direct voor alle 162 gebieden te beoordelen welke projecten en andere handelingen een verslechtering of verstoring van de natuurwaarden kunnen veroorzaken, acht de minister het voorbereidingsproces voor het vaststellen van het beheerplan voor het gebied het aangewezen traject hiervoor.

3.5.1 Inventariseren

Alvorens het bestaand gebruik beschreven kan worden in het beheerplan dient dit gebruik geïnventariseerd te worden. Hierbij wordt uitgegaan van de actuele situatie. De inventarisatie zal gebeuren op initiatief van de projectgroep. Een opdracht voor een eerste inventarisatie in het waddengebied is gegeven door LNV en zal worden uitgevoerd door DLG. De projectgroepleden zorgen voor aanspreekpunten.

Vóórwerk voor de inventarisatie gebeurt door de bevoegde instanties die middels reeds verleende NB-wetvergunningen, Wm-vergunningen, Wvo-vergunningen, bestemmingsplannen e.d. na kunnen gaan om welk gebruik het gaat. Hierbij is er ook aandacht voor gebruik dat tot heden niet NB-wet vergunningplichtig is, alsmede voor bestaande beheerplannen.

3.5.2 Toetsen

De toetsing van bestaand gebruik aan de instandhoudingsdoelen kan gebeuren in het beheerplan of via het traject van vergunningverlening. Deze afweging zal in het beheerplan gemaakt worden. Activiteiten waarvan met zekerheid gesteld kan worden dat zij niet zullen leiden tot (significant) negatieve effecten, kunnen opgenomen worden in het beheerplan en zondermeer uitgevoerd dan wel voortgezet worden. Alvorens het bestaand gebruik opgenomen kan worden in het beheerplan dient het getoetst te worden aan de instandhoudingsdoelen. De projectgroep zorgt voor de beoordeling van het bestaand gebruik. Voor de verdere uitvoering en verantwoordelijkheden van de toetsing wordt verwezen naar H. 4.5 .

Het bereiken van de instandhoudingsdoelen kan ook beperking betekenen voor activiteiten buiten het Natura 2000-gebied, voor zover de kans bestaat dat de activiteiten buiten het gebied negatieve effecten hebben op de natuurwaarden in het beschermd gebied (externe werking van de NB-wet). Deze activiteiten en de mogelijke maatregelen met het oog hierop worden zoveel als mogelijk benoemd in het beheerplan.

3.6 Relatie met ander(e) regelgeving, beleid en ontwikkelingen

Beheer- en ontwikkelingsplan waddengebied (B&O-plan)

Het beheerplan Natura2000 heeft allereerst een relatie met het B&O-plan dat gebaseerd is op de PKB-Waddenzee en dat bestaat uit drie delen:

- Deel A is een samenhangende visie, gericht op de bescherming en ontwikkeling van het waddengebied;¹
- Deel B bevat sectorale (beheer)plannen van diverse overheden, ondermeer de beheerplannen Natura 2000 en KRW, het convenant vaarrecreatie en uitvoeringsplan Waddenfonds;
- Deel C bevat de (meer)jaarlijkse maatregelenprogramma's.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

Het streven is erop gericht voor de Waddenzee (exclusief Eems-Dollard) en de Noordzeekustzone te komen tot een afgestemd en geïntegreerd beheerplan Natura 2000 en KRW. Of er daadwerkelijk sprake is van een geïntegreerd beheerplan N2000 – KRW, dan wel maximale afstemming tussen aparte planonderdelen, zal nader worden bekeken. Op dit moment is een geïntegreerd beheerplan het streven, maar voorgesteld is om eind 2007 een evaluatiemoment in te bouwen en op dat moment te besluiten of overgestapt moet worden op twee afgestemde plannen.

Er bestaat een sterk inhoudelijke en beleidsmatige relatie tussen doelen KRW en N2000. De KRW heeft als doelstelling het bereiken van een goede ecologische en chemische toestand van de waterlichamen. Deze milieutoestand kan noodzakelijk zijn om een bepaald Natura 2000 doel in stand te houden. De watereisen, aanvullend op de KRW-doelen, die nodig blijken voor het bereiken van de Natura 2000 doelen moeten worden meegenomen. Een quick-scan van vergelijking van KRW- en Natura 2000 doelen in de Waddenzee en de Noordzeekustzone is beschikbaar, waaruit blijkt dat er een grote overlap is in de doelen. Gezien de noodzakelijke afstemming op het niveau van maatregelen zal er veel aandacht moeten worden besteed aan synchronisatie van beide planprocessen. Dit schept naar verwachting meer duidelijkheid voor beheerders, gebruikers en het publiek.

Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR)

Met GGOR wordt een betere afstemming tussen waterbeheer en functies beoogd, rekening houdend met de doelstellingen die we voor de watersystemen zelf nastreven (veilig, schoon, duurzaam beheerd). In het kader van het beheerplan waddengebied speelt dit met name in de duingebieden.

GGOR staat zowel voor een proces (in overleg met alle betrokkenen), een methodiek (uitgaan van wensen van bestaande functies, voor die functies voor verschillende maatregelenpakketten de doelrealisatie vaststellen, na afweging het meest gewenste regime kiezen) en het resultaat daarvan (een beschrijving van de te realiseren en te behouden toestand van grond- en oppervlaktewater die als toetsingskader voor nieuwe maatregelen geldt).

Conform afspraken die daar landelijk over gemaakt zijn, heeft de provincie het Wetterskip Fryslân gevraagd:

- in 2007 het actuele regime in beeld te brengen, inclusief de knelpunten die daaruit volgen;
- in 2007 de concept-ggor voor de grondwaterafhankelijke Natura 2000 gebieden, en hun omgevingen, vast te stellen; uiteindelijk worden de GGOR's in hun definitieve vorm in het waterbeheerplan van het waterschap vastgesteld; daarvoor hoeven ze pas medio 2008 beschikbaar te zijn;
- uiterlijk in 2010 de GGOR provinciedekkend vast te stellen.

De verwachting is dat het waterschap in GGOR niet alleen de instandhoudingsdoelen maar ook overige natuurdoelen mee zal nemen. De GGOR-voorbereidingen vormen een belangrijk onderdeel van het Natura2000-beheerplan-traject, zoals beschrijving huidige toestand, zichtbaar maken van knelpunten, toetsen van haalbaar van doelen, nagaan welke watermaatregelen nodig zijn, nagaan welke eisen Natura2000 doelen aan de omgeving stellen.

Trilaterale samenwerking Waddenzee

Duitsland, Denemarken en Nederland werken samen op het terrein van de Waddenzee. Eens in de vier á vijf jaar organiseren de landen een trilaterale regeringsconferentie over de Waddenzee, waaraan bewindspersonen uit de drie landen deelnemen. In de laatste conferentie die in 2005 op Schiermonnikoog is gehouden hebben de drie landen besloten tot een update van het trilaterale Waddenzeeplan (WSP) in relatie tot de EU-richtlijnen. Afgesproken is de komende periode tot de volgende conferentie het WSP binnen de gedeelde visie, beginselen en doelen verder uit te bouwen tot een beheerplan voor het waddengebied in overeenstemming met de bepalingen in de Habitat- en Vogelrichtlijn en de KRW en andere richtlijnen en voorschriften van de EU, in het bijzonder artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn. Met het oog op deze afspraak is het van belang dat er afstemming plaatsvindt tussen het beheerplan Natura 2000 waddengebied en het trilaterale plan

OSPAR

De Noordzeekustzone wordt bij OSPAR aangemeld als Marine Protected Areas. Het beheerplan zal voor de Noordzeekustzone ook dienen als beheerplan voor OSPAR-MPA's. Om te voldoen aan de eisen van OSPAR is het verstandig om ook iets te zeggen over de beschermde soorten en habitats van OSPAR.

¹ Deel A van het B&O-plan is een uitwerking van het ontwikkelingsperspectief zoals geschetst in de Derde Nota Waddenzee. Deze uitwerking is gebaseerd op bestaand beleid (waaronder de instandhoudingsdoelen natura 2000) en de visies van de betrokken bestuursorganen en zal in ieder geval bestaan uit een streefbeeld en een referentiekader (nulsituatie).

3.7 Maatregelen

Het betreft het uitwerken van een visie hoe en met welke maatregelen voor de planperiode van zes jaar de instandhoudingsdoelen te realiseren. De maatregelen, die noodzakelijk zijn om voldoende kwaliteit van bodem, water en lucht te bereiken voor het realiseren van de doelen, dienen hierin ook te worden opgenomen. Hier ligt o.a. een relatie met de KRW. In de loop van 2007 geeft Imares in opdracht van LNV aan, hoe de gunstige staat van instandhouding van soorten en habitatten er uit ziet. Deze informatie in combinatie met de inventarisatiegegevens van de Natura 2000 gebieden, zal een referentie en richtsnoer zijn voor maatregelen die genomen kunnen worden om de gunstige staat van instandhouding te bereiken

Voor een belangrijk deel zullen de te nemen maatregelen logischerwijs volgen uit het voorgaande. Daarnaast wordt van de beheerders verwacht, dat ze een belangrijke input kunnen leveren bij het in tijd en ruimte formuleren van beheermaatregelen. De maatregelen zijn uitwerkingen van de instandhoudingsdoelen en worden opgesteld in samenhang met het bestaand gebruik. In het beheerplan wordt vastgesteld over welke periode de maatregelen worden uitgevoerd.

3.8 Monitoring

De vereisten voor het monitoringsprogramma, inclusief de huidige staat van instandhouding (0- meting) en uitvoering en effecten van maatregelen dienen te worden beschreven. De monitoring is bedoeld om doelrealisatie te kunnen meten. Doelrealisatie wordt afgemeten aan het bereiken van de gunstige staat van instandhouding. .

3.9 Afstemming onderdelen en tussen deelgebieden

Van belang is dat in het totstandkomingsproces van het beheerplan Natura 2000 waddengebied de uitwerking van de instandhoudingsdoelen en maatregelen van de deelgebieden van één Natura 2000- gebied op elkaar worden afgestemd. Dit geldt ook tussen de te onderscheiden Natura 2000-gebieden. Van betekenis is met name dat zich geen tegenstrijdigheden voordoen in de uitwerkingen voor de (deel)gebieden.

Defensie is al ver gevorderd met het opstellen van haar beheerplannen voor militaire terreinen op Texel en Vlieland (waarvoor zij zelf bevoegd gezag is). Beide terreinen zijn onderdeel van het waddengebied. Omdat het proces van deze plannen van Defensie vooruitlopen op het totale gebied, dient bijzondere aandacht te worden besteed aan hoe e.e.a. inhoudelijk op elkaar af te stemmen en te koppelen.

De plannen van Defensie worden bestuurlijk besproken en gaan een eigen inspraakproces in met commitment van de andere bevoegde instanties, vooruitlopend op het opstellen van het beheerplan waddengebied. Defensie participeert tevens in het proces om te komen tot één beheerplan voor het hele gebied. Dit kan leiden tot eventuele wijzigingen in de reeds vastgestelde deelbeheerplannen van Defensie t.a.v. primair de doelen en maatregelen. Uiteindelijk worden de deelbeheerplannen van Defensie onderdeel van het gehele beheerplan en gaan dan nogmaals de inspraakronde in en worden opnieuw vastgesteld. Defensie blijft deelnemen aan het projectteam. Voorgaande is afgesproken in de landelijke Regiegroep Natura 2000. ²

4. Organisatie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de projectstructuur voor het opstellen voor een beheerplan Natura 2000 uitgewerkt. Beschreven wordt wie er betrokken zijn bij het opstellen van het plan. In dit proces spelen verschillende partijen een rol.

De aansturing van het proces gebeurt door de bevoegde gezagen (de gezamenlijke opdrachtgever) die opereren als themagroep onder het RCW, zoals beschreven in 4.2.

De projectgroep die in 4.3 wordt beschreven neemt de opdracht aan en moet zorgen dat het beheerplan op een zorgvuldige manier tot stand komt.

H. 4.4 gaat over uitgangspunten voor de communicatie, nodig voor een zorgvuldig gebiedsproces..

In 4.5 wordt in hoofdlijnen de aanpak voor de uitvoering uitgewerkt.

² In de Regiegroep Natura 2000 hebben de ministeries van LNV, V&W en Defensie en het IPO zitting. De regiegroep houdt zich bezig met drie processen: namelijk de Natura 2000 aanwijzingsbesluiten, -beheerplannen en Nb-wetvergunningverlening. Het gaat om interbestuurlijke samenwerking in een Regiegroep die besluitvormend optreedt, bijvoorbeeld wanneer zich zware knelpunten aandienen en/of het tempo in gevaar komt. Afstemming met de KRW is van groot belang.

In de wet is nadrukkelijk aangegeven dat een beheerplan door het bevoegd gezag wordt vastgesteld in overleg met eigenaren, gebruikers en andere belanghebbenden. Dit vraagt een zorgvuldig proces. Voor de organisatie van dit proces, wat, hoe, en wanneer wordt in dit hoofdstuk een aanzet gegeven.

4.2 Opdrachtgever en sturing

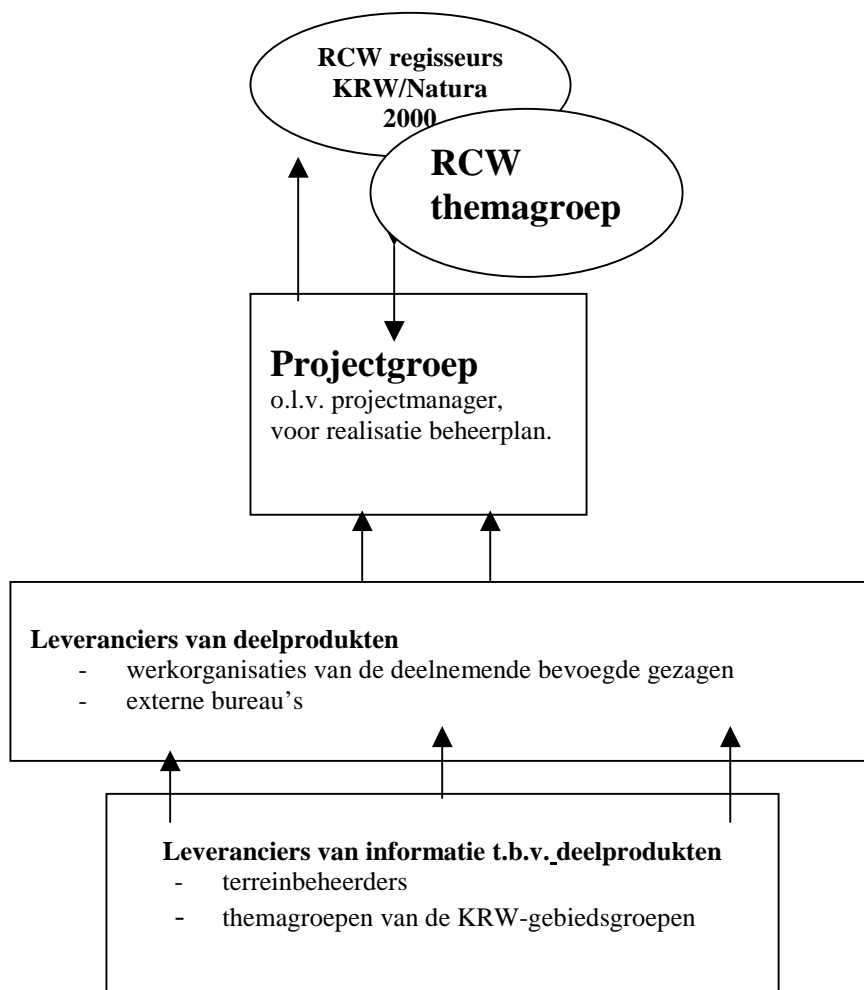
4.2.1 Opdrachtgever

Voor dit project zijn de instanties met **bevoegde gezag** voor de vaststelling van de beheerplannen Natura 2000 voor de verschillende deelgebieden, de gezamenlijke **opdrachtgever** (te noemen ‘het bevoegd gezag’). Dit zijn de ministeries LNV, V&W en Defensie en de provincies Groningen, Fryslân en Noord Holland (zie H. 1.2: overzicht wie voor welk gebied bevoegd is). De opdrachtgevers dienen het projectplan, de deelproducten en het uiteindelijk projectresultaat goed te keuren.

4.2.2 Sturing

De aansturing van het werkproces (zie volgend schema) vanuit deze bevoegde instanties wordt vormgegeven door een in te stellen **RCW-themagroep**. De themagroep staat onder leiding van het **RCW-regisseurs-duo** voor Natura 2000 en de KRW, de heren Bosch van Rijkswaterstaat en Van 't Land van waterschap Noorderzijlvest en bestaat verder uit vertegenwoordigers van de bevoegde instanties voor het beheerplan Natura 2000. De groep komt naar behoefte bijeen, bijvoorbeeld bij het gereedkomen van deelproducten.

Schema: Aansturing werkproces vanuit het RCW (waarin alle bevoegde gezagen deelnemen) en de projectgroep

De regisseurs zijn verantwoordelijk voor het inbrengen van de voortgang en mogelijke discussies in het kader van de voorbereiding van het beheerplan in het RCW, waarin alle bevoegde instanties deelnemen.

De themagroep heeft als taken: zorgen voor afstemming met andere thema's en processen, (voorbereiden van) besluiten over discussiepunten rond de uitvoering (zoals inzet van extra middelen of het afkoppelen van deelprocessen), besluitvorming over deelproducten, en bewaking van het proces, de communicatie en draagvlakverwerving voor het projectresultaat. De lijnen die worden uitgezet door de landelijke regiegroep Natura 2000 worden gevolgd.

4.3 Opdrachtnemer/projectgroep

Voor de uitvoering van de opdracht wordt een projectgroep gevormd. De projectgroep heeft als belangrijkste taken: het werk te organiseren, (te doen) uitvoeren en een zorgvuldig proces te voeren.

Voorstel samenstelling projectgroep:

- Minimaal een lid van of namens elk der deelnemende bevoegde instanties.
- De bevoegde instanties benoemen (al dan niet in de themagroep) een niet aan een der instanties gebonden projectmanager. Deze zal fungeren als centraal aanspreekpunt en coördinator voor het gehele proces (ook externe relaties) en als voorzitter in de projectgroep. Dit kan een externe of interne persoon zijn en zal daarbij worden ondersteund door een (extern) secretariaat.
- Een lid namens de eilandgemeenten. De achtergrond bij dit voorstel is het belang van een zorgvuldig proces, met name op de eilanden, die te maken hebben met drie verschillende Natura 2000 gebieden per eiland.

Taken van de projectgroep:

1. Zij zorgt voor een nadere specificatie van het projectplan in taken en tijd (werkplan).
2. Zij zet deze taken uit bij de verschillende werkorganisaties van de deelnemende bevoegde gezagen of bij externe partijen.
3. Zij organiseert en bewaakt dat de deelproducten tijdig geleverd worden.
4. Zij verzorgt het aansturen van eventuele externe opdrachten.
5. Zij is verantwoordelijk voor de onderlinge afstemming en schakeling van de deelproducten.
6. Zij zorgt ervoor dat bij de verschillende stappen in het totstandkomingsproces van het beheerplan de omgeving wordt betrokken zodat er draagvlak is voor de (deel)- producten.
7. Er dient wederzijdse afstemming te zijn met de KRW, het GGOR en het WSP (Waddenseaplan). Zo mogelijk werken betrokken partijen samen.
8. Zij organiseert in nauwe samenwerking met alle instanties met bevoegd gezag de inspraakprocedure en levert het eindproduct op.

Vanwege dit zorgvuldige proces is het van belang dat de projectgroep intensief samenwerkt met diverse partijen:

- Met de natuurterreinbeherende organisaties vanwege hun gebiedskennis, ervaring met het opstellen van beheerplannen en betrokkenheid bij de uitvoering.
- Met de themagroep natuurontwikkeling en mogelijk andere themagroepen van de KRW-gebiedsgroep vanwege de afstemming op (mogelijk deels gelijklopende) KRW-proces.
- Met de waterschappen vanwege o.a. het belang van het GGOR model, met name voor de duingebieden op de eilanden.
- Het projectgroeplid namens de gemeenten wordt gevoed door een ambtelijke werkgroep vanuit alle betrokken eilandgemeenten.

4.4 Visie op gebiedsproces en communicatie

Omdat het beheerplan Natura 2000 waddengebied in feite is samengesteld uit zeven "deel"plannen is het belangrijk om voor elk "deelgebied" ook maatwerk te leveren op gebied van communicatie. Tevens betekent het dat er veel partijen zijn die bij meerdere gebieden betrokken zijn.

Goede communicatie is een belangrijke voorwaarde voor het welslagen van dit project. Op dit moment is echter de gehele periode voor dit onderwerp nog niet te overzien. Volstaan wordt daarom met een aantal uitgangspunten voor communicatie, die gedurende de rit verder ingevuld moeten worden. Het is goed denkbaar dat wordt gekozen voor het opstellen van een communicatieplan voor het totale project en een communicatie(actie)plan voor elk deelgebied.

Uitgangspunten voor de communicatie:

- Door een goede communicatie zal de procesmatige afstemming tussen dit project en andere projecten (B&O plan Waddenzee, KRW, GGOR, etc.) en binnen het project worden verzekerd.
- De informatie-uitwisseling naar belanghebbenden toe is van groot belang. Er wordt gezocht naar afstemming en overleg met de juiste instanties, op de juiste momenten en met een helder en samenhangend verhaal. Voor de Waddeneilanden wordt aan de gemeenten gevraagd om dit overleg in samenwerking met de projectorganisatie te organiseren en daarbij de overlegorganen uit het schema van bijlage 4 te betrekken. Op een aantal momenten in het proces wordt overleg gezocht met diverse actoren.
- De wijze van communicatie en de organisatie van dit overleg wordt in het werkplan verder uitgewerkt. Vanuit het project wordt gezorgd voor correcte en duidelijke informatie over de totale aanpak van het project.
- Wanneer bestaande overleggroepen beschikken over communicatiemiddelen of de gewoonte hebben om betrokkenen te informeren via informatiebijeenkomsten en dergelijke wordt daar zoveel mogelijk bij aangehaakt.
- Een ander uitgangspunt is dat er voor de belanghebbenden een samenhangende presentatie van de diverse (Waddenzee, Noordzeekustzone, Duingebieden) deelbeheerplannen moet komen. Tegelijkertijd moeten de zelfstandige onderdelen, zoals de individuele eilanden en de gebieden waarvoor verschillende partijen verantwoordelijk zijn voor de vaststelling, herkenbaar blijven.
- Voor de communicatie richting de diverse belangengroepen wordt zoveel mogelijk dezelfde basisinformatie gebruikt; één boodschap / uitleg over de beheerplannen. Bijvoorbeeld: een basispresentatie, teksten kunnen zoveel mogelijk gezamenlijk worden gebruikt.

4.5 Aanpak

Deze paragraaf beschrijft stapsgewijs in hoofdlijn de aanpak voor het opstellen van het beheerplan. Hierbij worden elementen van het Nederlandse deel van de Eems-Dollard (apart beheerplan) zoveel mogelijk meegenomen, met name waar het gaat om inventarisaties en toetsing bestaand gebruik.

Aan de orde komt welke resultaten (wat), op welke manier (hoe/wie) op welk moment (wanneer) voorzien zijn. De projectgroep maakt zo mogelijk gebruik van de werkeenheden die binnen de in de projectgroep vertegenwoordigde organisaties aanwezig zijn. Uitbestedingen aan externe bureaus zijn waarschijnlijk. Voor een aantal deelresultaten zal de projectgroep maximaal samenwerken met de beheerders van de natuurterreinen in het waddengebied: Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de drie provinciale landschappen. Verder kunnen bestaande beheerplannen op het gebied van natuur- en terreinbeheer als bron dienen voor het beheerplan Natura 2000

De NB-wet (art. 19 a lid 1 en 5, en art. 19b) schrijft voor dat het vaststellen van het beheerplan gebeurt na overleg met eigenaar, gebruiker en andere belanghebbenden en na overleg met besturen van gemeenten en waterschappen. Daarom is bij vrijwel alle stappen betrokkenheid van de relevante maatschappelijk omgeving nodig: bestuurlijke partners en maatschappelijke organisaties in de regio etc. Bijlage 4 geeft een overzicht van reeds bestaande overleggroepen die bij het beheerplan-proces benut kunnen worden.

Stap 1. Werkplan

De taak van de projectgroep begint met het opstellen van het werkplan voor het beheerplan, als uitwerking van dit projectplan. Het gezamenlijk bevoegd gezag stelt het werkplan vast. Tijdens het totstandkomingsproces van het beheerplan kan het werkplan geactualiseerd worden. Als eerste onderdeel van het werkplan maakt de projectgroep voor ieder Natura 2000 gebied een kaartoverzicht van de deelgebieden naar bevoegd gezag. Op deze wijze wordt inzichtelijk wie –en onder de vlag van de voortouwtrekker- bevoegd gezag is voor welk deelgebied van het Natura 2000-gebied en daarmee verantwoordelijk voor het opstellen van een onderdeel van het beheerplan. De volgende verdeling over de deelgebieden is globaal aan de orde:

- *RWS: eigen beheergebied (vrijwel gehele natte deel van de Waddenzee en Noordzeekustzone, delen Ameland)*
- *LNV: gebieden in Waddenzee en Noordzeekustzone die in formeel beheer zijn bij SBB (kwelders Vlieland en Terschelling, duinen Texel, Vlieland, Terschelling en grotendeels Ameland, en Rottum)*
- *Defensie: militaire terreinen*
- *Provincie Groningen: terreinen in particulier eigendom (grotendeels vastelandskwelders en Dollard)*
- *Provincie Fryslân: terreinen in particulier eigendom (Schiermonnikoog, Griend, oost Ameland, grotendeels vastelandskwelders)*
- *Provincie Noord-Holland: terreinen in particulier eigendom (De Schorren, Vlakte van Kerken)*

In het werkplan komt verder onder meer aan de orde: taken en verantwoordelijkheden van de projectgroepleden waarbij aandacht is voor de rol van het voortouwtrekkend bevoegd gezag en het overig bevoegd gezag, vormgeving van het overleg met de bestuurlijke partners en maatschappelijke organisaties in de regio, communicatie(momenten), beslistmomenten, uitwerking stappenplan met deelproducten, planning, inschatting capaciteit, uitbesteding en benodigd

budget en verdeelsleutel van algemene kosten onder bevoegd gezag. Ook wordt een de inhoudsopgave³ voor het beheerplan opgesteld.

Resultaat	Werkplan
Uitvoerende actor	Projectgroep
Betrokken actoren	(voortouwtrekkend) Bevoegd gezag, terreinbeheerders, bestuurlijke partners en maatschappelijke organisaties in de regio
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	april t.e.m. juni 2007

Stap 2. Gebiedsbeschrijving, relatie met andere plannen en wet- en regelgeving

Het beheerplan geeft een beschrijving van de natuurwaarden in de zeven Natura 2000-gebieden: de actuele situatie en de trends. Ook legt het een relatie met andere plannen en andere wet- en regelgeving, zie ook paragraaf 3.6. De projectgroep stelt beide beschrijvingen op, met input van het (voortouwtrekkend) bevoegd gezag, bestuurlijke partners in de regio (vooral voor de relatie met andere plannen en regelgeving) en mogelijk terreinbeheerders.

Resultaat	Beschrijving natuurwaarden en relatie met andere plannen en regelgeving
Uitvoerende actor	Projectgroep
Betrokken actoren	(voortouwtrekkend) Bevoegd gezag, bestuurlijke partners in de regio, terreinbeheerders
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	juli t.e.m. september 2007

Stap 3. Uitwerking van de instandhoudingsdoelen

De instandhoudingsdoelen, zoals deze worden neergelegd in (concept-)aanwijzingsbesluiten worden in ruimte, omvang en tijd uitgewerkt op basis van een gezamenlijke visie. Deze uitwerking bevat de visie van de gezamenlijk bevoegde instanties op hoe deze doelstellingen voor de Natura 2000-gebieden in het Waddengebied in onderlinge samenhang te realiseren zijn in samenhang met het bestaande gebruik. Daarbij geeft het bevoegd gezag aan welke resultaten op welke termijn nagestreefd worden. Ook geeft deze uitwerking aan welke kwaliteit van water, bodem en lucht en welke ruimtelijke samenhang nodig zijn om de doelstellingen te realiseren.

Het opstellen van de visie en het uitwerken van de doelen gebeurt door de projectgroep die hierbij zorgt voor input vanuit het voortouwtrekkend bevoegd gezag en het bevoegd gezag voor de deelgebieden. Terreinbeheerders en natuurbeschermingsorganisaties kunnen voor inhoudelijke inbreng betrokken worden, alsmede voor afstemming. De gebiedsgroep KRW (met een aantal voorbereidende themagroepen) kan als klankbordgroep fungeren. In dit kader dienen het KRW-voorkeursalternatief en de Natura-2000 opgaven in de tweede helft van 2007 goed op elkaar te worden afgestemd. Verder worden de bestuurlijke partners, de diverse sectoren bestaande gebruikers en overige maatschappelijke organisaties in de regio betrokken.

Resultaat	Uitgewerkte instandhoudingsdoelen (tijd, ruimte en omvang) in samenhang met bestaand gebruik
Uitvoerende actor	Projectgroep
Betrokken actoren	(voortouw) Bevoegd gezag, terreinbeheerders, natuurbeschermingsorganisaties, bestaand gebruikers, bestuurlijke partners en maatschappelijke organisaties in de regio, gebiedsgroep KRW
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	juli t.e.m. december 2007

Stap 4. Beoordeling bestaand gebruik

De projectgroep pakt deze stap op in samenhang met stap 3. Voordat men het bestaand gebruik kan toetsten, dient bekend te zijn wat het bestaand gebruik is. DLG start in opdracht van LNV-DRZ-Noord in april 2007 met een eerste inventarisatie van het bestaand gebruik in de Natura 2000-gebieden in het waddengebied. Deze inventarisatie die in juli 2007 gereed is, dient als basis en wordt zonodig aangevuld of uitgewerkt door de projectgroep. De uitvoering van de beoordeling van het bestaand gebruik doet de projectgroep, die ook de voortgang en samenhang in deze stap bewaakt en zo nodig aanwijzingen en opdrachten (bijvoorbeeld uitbesteding) geeft. Voor de toetsing van het bestaand gebruik is een toetsingskader nodig met aandacht voor de cumulatieve effecten. Mogelijk komt er een dergelijk toetsingskader

³ Het voorstel van het kernteam is om naar een soort 'band' toe te werken, bestaande uit een zevental rapportdelen: één deel voor ieder Natura 2000 gebied.

vanuit de landelijke Regiegroep Natura 2000. Gedacht wordt aan toetsing in fasen van eerst globaal en kwalitatief naar kwantitatief en afgesloten met een cumulatietoets. Ook kan voor een toetsingskader geput worden uit bestaande ervaringen zoals bijvoorbeeld in de Voordelta.⁴ Over de taakverdeling bij de toetsing van bestaand gebruik is de landelijke regiegroep het volgende afgesproken: *De voortouwnemer (initiërend bevoegd gezag) heeft de zorg dat de vormen van bestaand gebruik worden getoetst. LNV, RWS en Defensie kunnen in de rol van voortouwnemer aan elkaar vragen om toetsing van gebruik waarvoor het gevraagde departement beleids-verantwoordelijk is. Het gevraagde departement bepaalt dan of (en onder welke voorwaarden) het betreffend gebruik opgenomen kan worden in het beheerplan of dat het buiten het beheerplan wordt gehouden en hier een vergunning NB-wet moet worden aangevraagd. Provincies beoordelen in beginsel zelf of bestaand gebruik in gebied waar zij het voortouw hebben, opgenomen kan worden in het beheerplan of dat een vergunning NB-wet moet worden gevraagd. Provincies zijn in principe ook niet beschikbaar voor toetsen bestaand gebruik in Natura 2000 gebieden waarvoor zij niet het voortouw hebben. De voortouwnemer is er verantwoordelijk voor dat de kennislacunes worden ingevuld. Zij zal de andere bevoegde gezagen in redelijkheid aanspreken om medewerking (zowel personeel als financieel) als het in het belang van het beleidsveld van het betreffende bevoegd gezag is om dit aanvullend onderzoek zelf uit te voeren. Indien de kennislacune onvoldoende worden ingevuld kunnen de bevoegde gezagen uit de backoffice (i.c. samenwerkende bevoegd gezag Waddengebied) besluiten dit bestaand gebruik buiten het beheerplan te laten.*⁵

Globaal hebben de beleidsbevoegde overheden de volgende beleidsvelden:

- V&W/RWS vaarwegen, waterkering duingebieden, zandsuppleties, zand- en schelpenwinning
- LNV visserij en landbouw
- Defensie militaire activiteiten
- Provincies recreatie en toerisme (zoals wadlopen, bruine vloot)

Voordelen van samenwerking van het (voortouwtrekkend) bevoegd gezag met het beleidsbevoegd gezag zijn dat het voor draagvlak, efficiënte gegevensuitwisseling, contacten met sectoren en benutting van aanwezige expertise zorgt. In het waddengebied zullen de provincies als beleidsbevoegd gezag pragmatisch meewerken bij de toetsing van bestaand gebruik. Uitgangspunt bij de uitvoering van de toets is ook maximaal samen te werken met de gebruikers (die o.a. informatie kunnen aanreiken). Ook wordt samengewerkt met het vergunningverlenend bevoegd gezag NB-wet (LNV en de provincies) waarbij de toets van het bestaand gebruik zoals uitgevoerd door de projectgroep ter beoordeling wordt voorgelegd aan het vergunningverlenend bevoegd gezag. Op welke wijze deze samenwerking zal gebeuren moet nog nader worden ingevuld.

Om recht te doen aan de beoordeling van cumulatie wordt in de projectgroep gezamenlijk (onder leiding van het voortouwtrekkende bevoegd gezag in samenwerking met het bevoegd gezag voor de deelgebieden en het beleidsbevoegde gezag) de cumulatietoets uitgevoerd. Ook toetst het vergunningverlenend bevoegd gezag de uitkomst van de gezamenlijke cumulatietoets. Ook hier geldt dat de wijze waarop deze samenwerking wordt ingevuld nog nader moet worden uitgewerkt.

Bestaand gebruik kan in het beheerplan worden opgenomen als op basis van objectieve gegevens aangetoond kan worden dat de doelen niet significant worden geschaad.

Resultaat	Beoordeling van het bestaand gebruik: regulering in beheerplan of via vergunningplicht
Uitvoerende actor	Projectgroep
Betrokken actoren	(voortouwtrekkend) Bevoegd gezag, beleidsbevoegd gezag, zo mogelijk Nb-wetvergunningverlend bevoegd gezag, bestaand gebruikers, overige maatschappelijke organisaties en bestuurlijke partners in de regio
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	Fase 1 (globaal en kwalitatief): juli t.e.m. december 2007 Fase 2 (kwantitatief en cumulatietoets): oktober 2007 t.e.m. maart 2008

⁴ In de Voordelta is een passende beoordeling uitgevoerd voor het huidig gebruik en de autonome ontwikkeling daarvan. De bestaande activiteiten zijn beoordeeld en op basis daarvan als volgt ingedeeld:

- de activiteit kan gewoon worden voortgezet;
- er gelden voorwaarden;
- het regime van de NB-wet 1998 geldt; er is eventueel een vergunning nodig;
- de activiteit is niet langer mogelijk.

⁵ Thans, 22 maart 2007 zijn de afspraken in de regiegroep nog niet definitief. Aanpassing is wellicht nodig.

Stap 5. Ontwerpen instandhoudingsmaatregelen

Vanuit de uitgewerkte instandhoudingsdoelen en ecologische randvoorwaarden worden natuurbeheersmaatregelen en benodigde mitigerende maatregelen in relatie tot vormen van gebruik opgesteld. De projectgroep stelt de instandhoudingsmaatregelen c.a. op en zorgt voor afstemming tussen de zeven gebieden op dit terrein. Bij de maatregelen geldt bij het verdelen van de werkzaamheden net als bij de voorgaande stappen dat de formele bevoegdheidsverdeling wordt gevolgd: onder coördinatie van de voortouwtrekker voert het bevoegd gezag voor het deelgebied opdrachten uit (of laat uitvoeren). Bij gezamenlijke belangen kan nauw worden samengewerkt, bijvoorbeeld door gezamenlijke opdrachtverstrekking aan een externe partij. Samenwerking van het (voortouwtrekkend) bevoegd gezag met beleidsbevoegd gezag voor bepaalde beheersectoren of –activiteiten, bijvoorbeeld in de sfeer van afstemming, ligt voor de hand. Betrokkenheid van maatschappelijke en bestuurlijke partners in de regio en terreinbeheerders is gewenst. De gebiedsgroep KRW kan als klankbordgroep fungeren.

Resultaat	Instandhoudingsmaatregelen
Uitvoerende actor	Projectgroep
Betrokken actoren	(voortouwtrekkend) Bevoegd gezag, beleidsbevoegd gezag, terreinbeheerders, bestuurlijke partners en maatschappelijke organisaties in de regio, gebiedsgroep KRW
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	september 2007 t.e.m. juni 2008

Stap 6. Monitoringsprogramma voor de uitvoering van instandhoudingsmaatregelen

Het beheerplan geeft aan hoe de uitvoering van het beheerplan wordt gemonitord (wat, hoe en door wie) waarbij het uitgangspunt is aan te sluiten bij bestaande monitoringsprogramma's. De monitoring heeft als doel het bevoegd gezag informatie te verschaffen om te kunnen beoordelen of de instandhoudingsmaatregelen effectief zijn en de doelen worden bereikt. De projectgroep stelt het monitoringsprogramma op en draagt zorg voor de afstemming tussen de zeven gebieden hierbij. Input wordt geleverd door het (voortouwtrekkend) bevoegd gezag. Afstemming over de monitoring vindt plaats met terreinbeheerders, natuurorganisaties en voor zover nodig met gebruikers.

Resultaat	Monitoringsprogramma
Uitvoerende actor	Projectgroep
Betrokken actoren	(voortouwtrekkend) Bevoegd gezag, terreinbeheerders, natuurorganisaties en gebruikers
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	november 2007 t.e.m. juli 2008

Stap 7. Expliciteren verantwoordelijke bevoegde instanties voor uitvoering instandhoudingsmaatregelen.

Het beheerplan moet expliciet maken welke van de bevoegde instanties voor de uitvoering van concrete instandhoudingsmaatregelen (in delen) van het Natura 2000-gebied de verantwoordelijkheid draagt. Ieder bevoegd gezag maakt afspraken met partijen in het gebied over de uitvoering van de maatregelen. Hierbij is onder meer te denken aan terreinbeheerders maar ook gebruikers van het gebied. De projectgroep stelt de explicitering op.

Resultaat	Overzicht verantwoordelijke instanties voor uitvoering instandhoudingsmaatregelen
Uitvoerende actor	Projectgroep
Betrokken actoren	(voortouwtrekkend) Bevoegd gezag, terrein beheerders, gebruikers
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	april t.e.m. juli 2008

Stap 8. Kostenraming uitvoering beheerplan

Passende beoordeling en zonodig plan-MER, c.q. SMB

Het beheerplan bevat een (globale) raming van de kosten voor de uitvoering van het beheerplan en geeft aan op welke wijze deze van dekking worden voorzien. De projectgroep maakt een inschatting van de kosten van de uitvoering van het beheerplan aan de hand van de inbreng vanuit het (voortouwtrekkend) bevoegd gezag.

Voor het beheerplan wordt een passende beoordeling opgesteld, waarbij tevens de uitvoering van een plan-m.e.r. c.q. Strategische Milieubeoordeling (SMB) nodig kan zijn. Dit kan door de bevoegde instanties al dan niet in de projectgroep gezamenlijk worden opgepakt dan wel worden uitbesteed.

Resultaat	Kostenraming uitvoering beheerplan Passende beoordeling (PB), plan-MER
Uitvoerende actor	Projectgroep PB en plan-MER: projectgroep of uitbesteden

Betrokken actoren	(voortouwtrekkend) Bevoegd gezag
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	mei t.e.m. oktober 2008

Stap 9. Opstellen concept-beheerplan

Aan de hand van de deelproducten uit stap 2 tot en met 8 stelt de projectgroep stapsgewijs het ontwerp-beheerplan Natura 2000 waddengebied op. Bij het opleveren van het ontwerpplan zal bij de beschreven maatregelen aangegeven worden wanneer ze worden uitgevoerd. Het concept wordt door de projectgroep voorgelegd aan het bevoegd gezag. Over het concept-ontwerpplan vindt door (voortouwtrekkend) bevoegd gezag overleg plaats met de bestuurlijke partners in de regio. Aan de hand van de resultaten van het overleg past de projectgroep het plan zonedig aan, waarna het ontwerpplan gereed is om de inspraak in te gaan.

Resultaat	Ontwerp-beheerplan klaar voor inspraak
Uitvoerende actor	Projectgroep, (voortrekkend) bevoegd gezag
Betrokken actoren	Bestuurlijke partners in de regio
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	november 2007 t.e.m. december 2008

Stap 10. Organiseren inspraak, verwerken reacties en opstellen definitief beheerplan

Na het organiseren van de inspraak moeten de reacties uit de inspraakprocedure worden geïnventariseerd en verwerkt. De instanties met bevoegd gezag stellen gezamenlijk (voor ieder zijn deel) het beheerplan Natura 2000 Waddengebied vast.

Resultaat	Beheerplan Natura 2000 Waddengebied
Uitvoerende actor	Bevoegd gezag
Betrokken actoren	bestuurlijke partners en maatschappelijke organisaties in de regio
Vaststelling	Bevoegd gezag
Tijd	december 2008 t.e.m. december 2009

5. Planningoverzicht

Gelijktijdige realisatie van een met KRW geïntegreerd beheerplan Natura 2000 legt een grote druk op het tempo van realisatie van het beheerplan Natura 2000. Voordeel is echter dat beide processen synchroon lopen (éénmaal planproces) en er na de aanwijzingsbesluiten zo spoedig mogelijk duidelijkheid wordt geboden aan gebruikers en beheerders. Het tijdschema is strak: in december 2008 zou een ontwerp-beheerplan gereed moeten zijn voor de inspraak en in december 2009 zou dan het definitieve plan gereed zijn. Dit is ongeveer 1 jaar sneller dan het wettelijk termijn, namelijk drie jaar na de definitieve aanwijzingsbesluiten. In december 2007 wordt de beslissing go/no go integratie beheerplannen KRW-Natura 2000 genomen. Aansluitend op deze beslissing wordt de planning voor het beheerplan Natura 2000 Waddengebied mogelijk aangepast in een ruimere variant.

PLANNING TER INDICATIE

Stap/resultaat (mijlpaal)	Periode uitvoering
1. Werkplan	april 2007 t.e.m. juni 2007
2. Gebiedsbeschrijving, inventarisaties, relatie andere plannen, wet- en regelgeving	juli 2007 t.e.m. sep. 2007
3. Uitwerking instandhoudingsdoelen (i.s.m. bestaand gebruik)	juli 2007 t.e.m. dec. 2007
4. Beoordeling gebruik fase 1 (globaal, kwalitatief) Beoordeling gebruik fase 2 (kwantitatief, cumulatief toets)	okt. 2007 t.e.m. dec. 2007 . okt. 2007 t.e.m. maart 2008
5. Ontwerpen instandhoudingsmaatregelen	sep.2007 t.e.m. juni 2008

• <i>Beslissing go/no go integratie met KRW</i>	<i>december 2007</i>
6. Monitoringsprogramma	nov. 2007 t.e.m. juli 2008
7. Overzicht verantwoordelijke instanties uitvoering instandhoudingsmaatregelen	april 2008 t.e.m. juli 2008
8. Kostenraming en passende beoordeling + plan-MER (SMB)	mei 2008 t.e.m. okt. 2008
9. Concept-beheerplan opstellen	nov. 2007 t.e.m. dec. 2008
10. Organiseren inspraak, verwerken reacties, opstellen definitief Beheerplan Natura 2000	dec. 2008 t.e.m. dec. 2009

6. Financiën

De kosten voor het opstellen van het beheerplan, zoals benodigde inzet eigen personele en externe kosten voor uitbesteding van onderdelen, zijn ten laste van het desbetreffend bevoegd gezag (RWS, LNV, Defensie, provincies NH, Fr, Gr). Uitgangspunt daarbij is dat de gebiedsbeheerders als SBB, Natuurmonumenten en de provinciale landschappen de benodigde informatie ter beschikking stellen aan de bevoegde instanties. Ook de beleidsbevoegde instanties zullen beschikbare informatie doen toekomen aan de bevoegde instanties (tevens in gebied waar ze geen bevoegd gezag zijn). Er zijn kosten die gezamenlijk zijn, bijv. van workshops en uitbesteding (bij gezamenlijk belang), zaalhuur bij info-avonden, drukken van ontwerp en definitief beheerplan. Deze kosten dienen door een op te stellen verdeelsleutel over de bevoegde instanties te worden verdeeld. De projectgroep zal hiervoor spoedig een voorstel doen aan de bevoegde instanties.

7. Risico's in het proces

Hierbij de mogelijke risico's bij het geïntegreerde beheerplan waddengebied (in willkeurige volgorde):

1. Het aanwijzingsbesluit is er nog niet (ontwerp waarschijnlijk in mei 2007 de inspraak in), mogelijk worden via de inspraak de instandhoudingsdoelen aangepast.
Oplossing: flexibiliteit inbouwen in het proces.
2. De gegevens worden mogelijk niet op tijd aangeleverd.
Op korte termijn duidelijk hebben welke gegevens nodig zijn en de gegevenshouders tijdig informeren.
3. Mogelijk is er een conflict tussen de doelen van de KRW en Natura 2000.
Oplossing: proberen vroegtijdig op elkaar af te stemmen bij ontwikkelen KRW-doelen in de loop van 2007.
4. Communicatie met de buitenwereld (gemeenten, belangenorganisaties, media, enz): timing, boodschap, inhoud, enz. verloopt stroef met mogelijkheid dat er een "anti-stemming" in de regio ontstaat.
Oplossing: communicatiestrategie maken en steeds transparant zijn. Naar buiten toe moet ook steeds dezelfde boodschap worden gecommuniceerd en saamhorigheid worden uitgestraald, zodat we niet tegen elkaar kunnen worden uitgespeeld.
5. Interne communicatie binnen het projectteam en de RCW-Themagroep (incl. bestuur) moet goed zijn, zodat er geen misverstanden ontstaan.
Oplossing: dit meenemen in de communicatiestrategie.
6. Onduidelijkheden in het bestuurlijk proces, ook omdat het totale gebied groter is dan waar RCW formeel over gaat.
Oplossing: Op korte termijn duidelijk maken waar welke verantwoordelijkheden liggen en het bestuurlijk proces goed inrichten.
7. De SBZ-Noordzeekustzone ligt deels (Den Helder-Bergen) buiten de regio Waddengebied.
Oplossing: De SBZ-Noordzeekustzone helemaal meenemen in het proces en later eventueel inhoudelijk loskoppelen.
8. Verschillende tempo's van bestaande initiatieven in deelgebieden (beheerplannen Defensie-terreinen).
Oplossing: Inhoudelijk en procedureel goed afstemmen zodat er niets verloren gaat en er geen extra werk verzet hoeft te worden.
9. Toetsing van bestaand gebruik roept mogelijk meer vragen op dan het antwoorden geeft.

Oplossing: De toetsing van bestaand gebruik moet helder aangestuurd worden en er dient ruimte te zijn voor flexibiliteit.

10. Korte projectperiode door integratie KRW en Natura 2000.

Oplossing: er dient een duidelijke en strakke planning gemaakt te worden, die ook bestuurlijk is afgestemd. In de 'worst case scenario' dienen er delen afgesplitst te kunnen worden van het beheerplan.

11. Integratie van beheerplannen van verschillende Natura 2000 gebieden kan vertraging opleveren.

Oplossing: er dient een duidelijke en strakke planning gemaakt te worden, die ook bestuurlijk is afgestemd. In de 'worst case scenario' dienen er delen afgesplitst te kunnen worden van het beheerplan.

12. Instandhoudingsdoelstellingen zijn tegenstrijdig.

Oplossing: 'ten gunste van' benadering.

13. Partijen worden het niet eens over de te treffen maatregelen (uiteenlopende belangen)

Bevoegd gezag bepaald.

14. Afstemming met beheerplan Eems-Dollard moeilijk, doordat proces niet synchroon loopt.

15. Integratie met KRW blijkt toch lastig.

Oplossing: Evaluatiemoment inbouwen in december 2007. Alternatief: geen integratie maar maximale afstemming.

16. Bestaand gebruik dat leidt (of geleid heeft) tot significante gevolgen -> Schadeclaims?

Bijlage 3 Voorlopige (nog aan te vullen) lijst ACTOREN

Beheerders/eigenaren

- Rijkswaterstaat
- Min. Defensie
- Staatsbosbeheer
- Dienst Domeinen
- Stichting Het Groninger Landschap
- Stichting Het Noord-Hollands Landschap
- It Fryske Gea
- Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten
- Mij tot Exploitatie van het Onverdeelde Munnikeveen B.V.
- Vereniging van Oevereigenaren en -gebruikers
- Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied
- Waterschap Noorderzijlvest
- Wetterskip Fryslân
- Hoogheemraadschap Noorderkwartier
- Waterschap Hunze en A's (E-D)

Belanghebbenden (nog aan te vullen)

- Milieufederatie Groningen
- Milieufederatie Fryslân
- Vogelbescherming Nederland
- SOVON
- Avifauna Groningen
- Waddenvereniging
- Noordelijke Land- en Tuinbouworganisatie (LTO Noord)
- Nederlandse Visserbond
- PO Mosselcultuur
- Veerbootdiensten
- Stichting Jachthavens
- Vereniging Wadvaarders
- Vereniging Bruine Zeilvloot Harlingen
- Friese Vereniging van Zandwinners
- Kamer van Koophandel
- NAM
- ANWB
- Groningen Seaports
- Productschap Vis
- Schelpenwinners
- Recreatiesector
- Visserijsector

Gemeenten

- Texel
- Vlieland
- Terschelling
- Ameland
- Schiermonnikoog
- Zijpe (Noordzeekust N-H)
- Den Helder
- Anna Paulowna
- Wieringen
- Wunseradiel
- Harlingen
- Franekeradeel
- Het Bildt
- Ferwerderadiel
- Dongeradeel
- De Marne
- Eemsmond
- Delfzijl (E-D)
- Reiderland (E-D)

**Bijlage 4 (Bestaande)
overlegorganen**

Gebiedsproces

Externe communicatie met diverse overleg- en gebieds groepen

GEBRUIK MAKEN VAN BESTAANDE OVERLEGGROEPEN

Hoe: De hieronder weergegeven 10 overleggroepen zijn geschikt om een rol te spelen in de terugkoppeling van de beheerplannen naar het gebied en om te adviseren over een zorgvuldig proces.

De Beheerraad Waddengebied van het RCW wordt in diverse stappen geraadpleegd.

NOORDZEEKUSTZONE

Betrekken:

1. Gebiedsgroep KRW Waddenzee/NZK:
Voor afstemming met KRW en advisering N2000 maatregelen

2. De 5 overleggroepen van de eilanden (voor zover op of relatie met het eiland)

EILANDEN

Het voortouwtrekkend bevoegd gezag kan in overleg met de B&W's van de eilandgemeenten een passende overleggroep initiëren/formeren. Voorgesteld wordt onderstaande groepen hierbij te betrekken.

1. Texel (combinatie van):
- Nationaal park Duinen
- Beheersoverleggroep

2. Vlieland:
Wellicht via gemeenteraad

3. Terschelling:
Beheerdersoverleggroep

4. Ameland:
Beheerdersoverleggroep

5. Schiermonnikoog:
Nationaal park
Overlegorgaan

WADDENZEE

Betrekken:

1. Gebiedsgroep KRW Waddenzee/NZK:
Voor afstemming met KRW en advisering N2000 maatregelen

2. De 5 overleggroepen van de eilanden (voor zover op of relatie met het eiland)

3. Overleggroep Noord Friesland Buitendijks

4. Toeristische Overleggroep Waddenzee

5. Beheersadviescommissie Kustverdediging Rottumeroog en Rottumerplaat (BAKR)

6. TWG (Trilaterale Werkgroep)

Noot bij gebiedsgroepen KRW:

Het KRW proces in het waddengebied werkt met Gebiedsgroepen, waarin “sleutelfiguren” een zwaarwegende adviesrol hebben in het proces naar het stroomgebiedsbeheerplan. De Gebiedsgroepen hebben een bredere rol gekregen, namelijk advisering t.b.v. de brede waterecologie. Onder de gebiedsgroepen wordt gewerkt met themagroepen, die speciale thema’s als chemische waterkwaliteit, visserij, vaarwegbeheer, natuurontwikkeling en recreatie/toerisme voorbereiden voor de Gebiedsgroepen. Deze themagroepen reiken ideeën aan voor maatregelen die in meerdere of mindere mate ook een relatie hebben met Natura 2000. Goede afstemming en koppeling van Natura 2000- en KRW-maatregelen in een vroeg stadium is essentieel. De intentie is dat de gebiedsgroepen vraag-gestuurd zullen werken vanuit de projectgroep via de regisseurs/themagroep.